

**«Психология және менеджмент инновациялық
академиясы» ЖШС**

ЖОБА

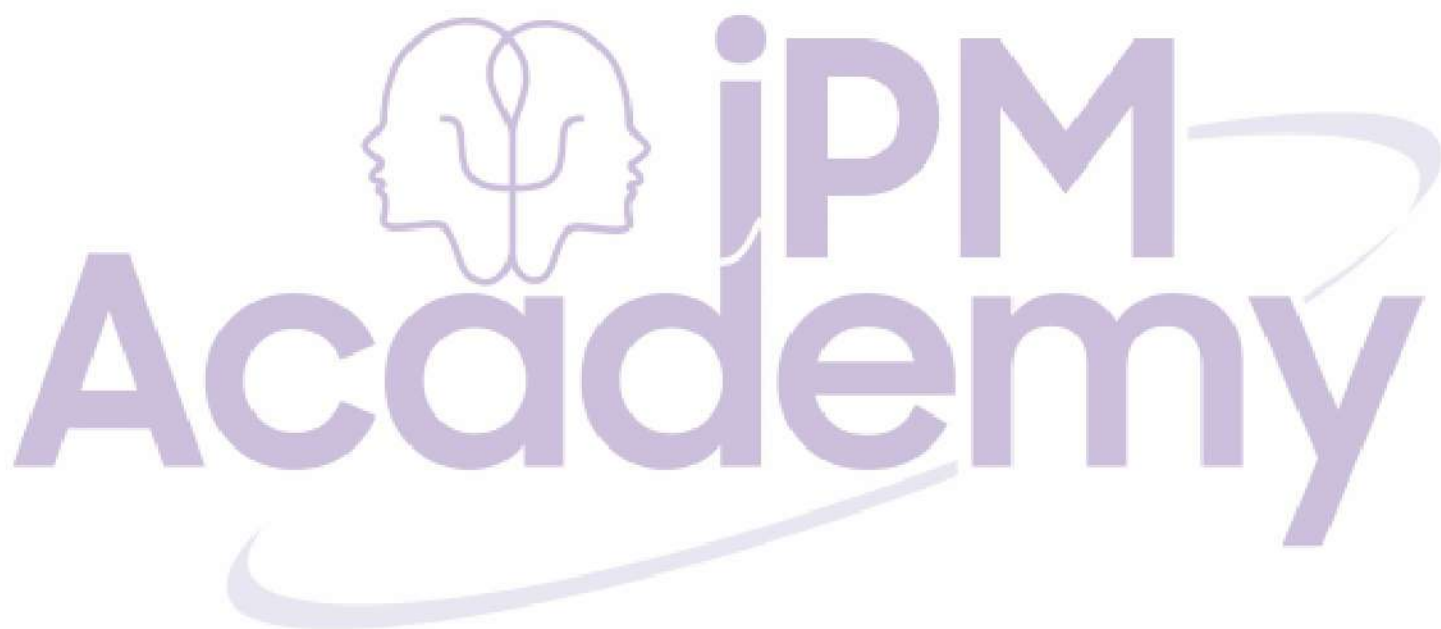
**«Дыбыстың айтылуын түзету: жеке бағыт бойынша
айтылым қойылымнан автоматтандыруға дейін»**

мектепке дейінгі, арнаулы және орта білім беру
ұйымдарындағы педагогтар, логопедтер үшін біліктілікті
арттыру курсының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана, 2025

МАЗМҰНЫ

1 бөлім	Жалпы ережелер	3
2 бөлім	Глоссарий	4
3 бөлім	Бағдарлама тақырыбы	8
4 бөлім	Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелер	9
5 бөлім	Бағдарлама құрылымы мен мазмұны	10
6 бөлім	Оқу процесін ұйымдастыру	15
7 бөлім	Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі	15
8 бөлім	Оқыту нәтижелерін бағалау	16
9 бөлім	Курстан кейінгі сүйемелдеу	16
10 бөлім	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	17
1 қосымша	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	20

1 бөлім. Жалпы ережелер

«Дыбыстың айтылуын түзету: жеке бағыт бойынша айтылым қойылымынан автоматтандыруға дейін» біліктілікті арттыру курсының бағдарламасы (бұдан әрі-Бағдарлама) Қазақстан Республикасының инклюзивті және түзету білім беру саласындағы мемлекеттік білім беру саясатының басымдықтарына сәйкес әзірленді және мектепке дейінгі, бастауыш білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін тәрбиешілердің, педагогтердің, логопедтердің кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіруге бағытталған, жеке және бейімделген білім беру бағытын іске асыру.

Курстың мақсаты мамандардың баланың жеке даму бағыттарын, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, дыбыс айтылуының бұзылуын жою бойынша түзету жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу бойынша практикалық дағдыларын дамыту болып табылады. Бағдарлама білім беру саласындағы қызметті регламенттейтін Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінде белгіленген талаптарға сәйкес келеді және «Қазақстан Республикасында 2025 – 2030 жылдарға арналған инклюзивті саясат тұжырымдамасын бекіту туралы» құжаттың талаптарына сәйкес келеді. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 30 желтоқсандағы № 1143 Қаулысы.

Бағдарлама мыналарды ескере отырып іске асырылады:

1. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы.

2. «Педагог қызметкерлер және оларға теңестірілген адамдар лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 30 сәуірдегі № 169 бұйрығы

3. «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын және бағдарламаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы. (өзгерістермен және толықтырулармен)

4. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі қызметінің қағидаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы.

5. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м. а. 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығы (өзгертулер мен толықтырулармен)

ISA (International Association of Logopedics and Phoniatrics) деректеріне сәйкес-мамандықтың стандарттары мен дамуын айқындайтын жетекші халықаралық бірлестік, мектеп жасына дейінгі балалар мен бастауыш сынып оқушыларының 25-30% - дыбыс айтылуында қандай да бір ауытқулар

байқалады, осы ретте логопедиялық көмекке жүгіну саны артып келеді. Балада сөйлеу жеткіліксіздігі білім беру бағдарламасын меңгеруді қиындатып қана қоймай, сонымен қатар өзін - өзі бағалауды, өзіне деген сенімділікті, қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға және ұзақ мерзімді перспективада жеке және әлеуметтік дамуға теріс әсер етуі мүмкін.

ДДҰ қолдайтын халықаралық бастамалар ерте араласу мен пәнаралық тәсілдің маңыздылығын атап көрсетеді, speech-language therapy - кешенді қолдаудың бөлігі ретінде, сондай-ақ логопедияны инклюзивті білім беру жүйесінің бөлігі ретінде тану. Логопедиялық жұмыстың маңызды бағыты дыбыстың айтылуын түзету болып табылады-дыбысты дәл қоюдан бастап оны сөйлеуде толық автоматтандырылған қолдануға дейін. Дегенмен, бірден-бір бағыт барлығына бірдей сәйкес келе бермейді. Диагностика нәтижелеріне, даму ерекшеліктеріне, сөйлеу бұзылысының түріне, ассимиляция қарқынына және баланың мотивация деңгейіне негізделген жеке тәсіл ғана тиімді логопедиялық маршрут құруға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны дайындау шеңберінде мектепке дейінгі, арнаулы және жалпы білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін 70 маман арасында талдау және сараптамалық сауалнама жүргізілді. Нәтижелер көрсеткендей, іс жүзінде мамандар дыбысты айтуды түзету кезінде бірқатар типтік қиындықтарға тап болады: балалар тәжірибе кезеңінде «кідіріп қалады», дыбысты сөйлеуге шыдамайды, монотонды жаттығулардан шаршайды, эмоционалды күйіп қалуды немесе тапсырмалардан бас тартуды көрсетеді. Бұл тек теориялық білімді ғана емес, сонымен қатар икемділікті, әртүрлі әдістерді меңгеруді, белгілі бір балаға арналған жаттығулар мен автоматтандыру стратегияларын бейімдеуді қажет етеді.

Осы бағдарлама аясында тыңдаушылар өзекті білім алады және түзету жұмысының кезеңділігін тәжірибеде пысықтайды, жеке бағытты құру принциптерін меңгереді, түзету кезеңіне, баланың сөйлеу қиындықтары мен мүмкіндіктерінің деңгейіне байланысты жаттығуларды дәл таңдауды үйренеді, сондай-ақ мамандардың жиі жіберетін қателіктерін және оларды жеңудің тиімді жолдарын қарастырады. Осылайша, бағдарлама мемлекеттік білім беру саясатының сұраныстарына да, мектепке дейінгі, арнайы және орта білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін мамандардың нақты кәсіби міндеттеріне де жауап береді, және бағдарламаның өзектілігін көрсетеді. Оның мазмұны білім беру саласындағы мемлекеттік басымдықтарға сәйкес келеді және логопедиялық көмек көрсетуді дамытудың заманауи халықаралық тәсілдерін бейнелейді.

Оқу ұзақтығы: 80 академиялық сағат.

2 бөлім. Глоссарий

Адаптивті оқыту технологиялары - білім беру процесін дербестендіруге мүмкіндік беретін құралдар мен әдістер.

Артикуляция - дыбыстарды айту үшін қажетті сөйлеу мүшелерінің қызметі, қозғалысы және орналасуы.

Артикуляциялық гимнастика - бұл артикуляциялық аппараттың

бұлшықеттерін нығайтуға, сөйлеу процесіне қатысатын мүшелер қозғалысының күшін, қозғалғыштығын және саралануын дамытуға бағытталған арнайы жаттығулардың жиынтығы

Ата - аналармен ынтымақтастық - инклюзивті білім беруді қолдау үшін білім беру мекемелері мен білім алушылардың отбасылары арасындағы өзара іс-әрекет.

Ауыр сөйлеудің бұзылыстары (АСБ) - бұл сөйлеу жүйесінің компоненттерін қалыптастырудағы тұрақты ерекше ауытқулар (сөйлеудің лексикалық және грамматикалық құрылымы, фонематикалық процестер, дыбыстық айтылым, есту қабілеті мен қалыпты интеллекті бар балаларда байқалатын дыбыстық ағынның просодикалық ұйымдастырылуы.

Буындық құрылым - баланың буындардың саны мен бірізділігін сөздерде дұрыс көрсету қабілетін көрсететін буындар бойынша сөйлеуді ұйымдастыру.

Білім беру технологиялары - әртүрлі елдерде қабылданған білім беру жүйесін, яғни білім беру қызметін жүйелі ұйымдастыру тәсілін, оның жалпы мақсатты және мазмұнды бағытын, мемлекеттік бағдарламада және білім беру стандарттарында ұсынылған ұйымдық құрылымы мен нысанын, бірыңғай білім беру кеңістігін дамытудың жалпы стратегиясын көрсетеді.

Дизартрия - сөйлеу қозғалтқышының орталық бөліктерінің органикалық зақымдануына байланысты дыбыс шығару мен сөйлеудің просодикалық жағының бұзылуы, бұл артикуляциялық бұлшық еттерде сал немесе парез құбылыстарының дамуына әкеледі.

Дизартрия - сөйлеу мотор анализаторының орталық бөлімдерінің органикалық зақымдалуына байланысты сөйлеудің дыбыстық айтылуы мен прозодикалық жағының бұзылуы, бұл артикуляциялық бұлшықеттерде паралич немесе парез құбылыстарының дамуына әкеледі.

Диграфия - толық игеру мүмкіндігінің бұзылуы жазуды қамтамасыз етуге қатысатын ми құрылымдарының жеткіліксіз функционалды қалыптасуына байланысты жазбаша сөйлеу.

Дислалия - бұл негізгі нейродинамикалық процестердің әлсіздігіне немесе сөйлеу аппаратының перифериялық артикуляциялық бөлімінің анатомиялық құрылымының бұзылуына байланысты фонемалардың айтылуының бұзылуы.

Дислексия - игеру қабілетінің селективті бұзылуы

Дыбыстарды саралау - бұл баланың сөйлеуінде араласатын дыбыстарды ажыратуға бағытталған түзету жұмысының кезеңі (мысалы, [С]–[Ш], [Р]–[Л]).

Дыбысты айтудың бұзылуы - бұрмалануды, ауыстыруды, өткізіп жіберуді және араластыруды қамтитын дыбыстардың нормативті айтылуынан ауытқулар.

Дыбысты қою - дыбыстың дұрыс артикуляциясы қалыптасатын логопедиялық жұмыстың кезеңі (оның «таза» репродукциясы)

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) - тиісті деңгейдегі білім алуда: даму ерекшеліктерінің; мінез-құлық және эмоционалдық проблемалардың; қоршаған орта факторларының (әлеуметтік, психологиялық, экономикалық, лингвистикалық, мәдени) салдарынан тұрақты немесе уақытша қиындықтарға тап болған адамдар (балалар).

Есту қабілеті - сөйлеу немесе дыбыстық сигналға назар аудару және оны қабылдай білу қабілеті.

Жаттығу - бұл баланың практикалық және ақыл-ой әрекеттерін бірнеше рет қайталауы.

Жеке білім беру бағыты (ЖББ) - бұл баланың өзекті білім беру, психофизикалық және сөйлеу ерекшеліктеріне негізделген жеке оқыту және дамыту жоспары. Логопедиялық практикада ЖББ-бұл баланың оңтайлы сөйлеу және коммуникативті дамуына қол жеткізуге бағытталған түзету жұмыстарының мақсаттары, міндеттері, әдістері, мерзімдері мен формалары жүйесі. ЖББ мамандардың (логопед, психолог, дефектолог) қорытындысын ескере отырып әзірленеді, түзету кезеңдерінің реттілігін, ата-аналармен өзара әрекеттестік нысандарын және нәтижелерді мониторингтеу жүйесін қамтиды.

Инклюзивті білім беру - барлық білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне қарамастан, олардың оқуға тең қол жеткізуін қамтамасыз етуге бағытталған білім беру практикасы.

Инклюзивті білім беруді бағалау - инклюзивті тәжірибелердің тиімділігін және олардың білім алушыларға әсерін анықтау процесі.

Инклюзивті топтар - бұл дені сау балалар мен ерекше қажеттіліктері бар балалар бірге айналысатын топтар. Мұның бәрі сөйлеу, когнитивті, әлеуметтік және эмоционалды дамуға ықпал етеді.

Инклюзия психологиясы - білім беру ортасындағы әртүрлі қажеттіліктері бар білім алушылардың өзара әрекеттесуінің психологиялық аспектілерін зерттейтін ғылыми пән.

Кәсіби құзыреттілік - бұл педагогикалық қызметке, оның іске деген көзқарасына, жеке қасиеттеріне, сондай-ақ өз жұмысын жаңа, шығармашылық тұрғыдан түсінуге деген ұмтылысы.

Курстың глоссарийі келесі ұғымдарды қамтиды:

Қауымдастық - инклюзивті білім беруді қолдауда маңызды рөл атқаратын ортақ мүдделер мен мақсаттармен біріктірілген адамдар тобы.

Қол жетімділік - барлық білім алушылар білім беру процесіне кедергісіз қатыса алатын жағдайлар.

Логопедия - сөйлеу қабілеті бұзылған адамдарды зерттейтін және олармен түзету-логопедиялық жұмыс әдістерін жасайтын ғылым.

Логопедиядағы дене техникасы - бұл баланың дене қозғалысы арқылы, тыныс алу және сөйлеу белсенділігін белсендіруге және үйлестіруге бағытталған әдістердің жиынтығы. Мұндай әдістерге логопедиялық массаж, тыныс алу гимнастикасы, артикуляциялық және саусақ гимнастикасы, логоритмика, нейромоторлық жаттығулар жатады. Дене жаттығуларының техникасы артикуляциялық моториканы, тыныс алуды, сөйлеуді темп, ритмді ұйымдастыруды және жалпы нейропсихологиялық дамуды жақсартуға ықпал етеді, әсіресе денсаулық мүмкіндігі шектеулі және аутистік спектрдің бұзылуы бар балалар.

Логопедиялық әсер - бұл түзету және түзету - тәрбиелеу міндеттері жүзеге асырылатын педагогикалық процесс білдіреді.

Логопедиялық жұмыс принциптері - бұл сөйлеу бұзылыстарын түзету

процесінде логопед пен балалардың қызметін анықтайтын жалпы бастапқы ережелер.

Логопедиялық технология сөйлеу қабілеті бұзылған адамдарды түзету және тәрбиелеудің ең ұтымды жолдарын, оқытуда қолданылатын әдістердің, принциптердің, әдістердің жүйесін, оқытудың нақты процесін көрсетеді.

Мониторинг - қажетті түзетулер енгізу үшін инклюзивті білім беру процестері мен нәтижелерін жүйелі бақылау.

Оқыту технологиясы белгілі бір пән, тақырып, сұрақ және таңдалған педагогикалық технология шеңберінде белгілі бір тұжырымдаманы игеру жолын көрсетеді.

Педагогикалық технологиялар - білім беру технологияларын іске асыру тактикасын көрсетеді, оларға белгілі бір оқу пәніне қарамастан оқу-тәрбие процесін жүзеге асырудың жалпы белгілері мен заңдылықтары тән. Педагогикалық технологияны оқыту мақсаттарына жету үшін оқыту әдістерін, құралдарын және оларды пайдалану теориясын қамтитын білім саласы ретінде анықтауға болады.

Просодика - интонация, стресс, ритм, қарқын және кідіріс сияқты сөйлеудің сегменттен тыс сипаттамаларының жиынтығы, бұл оның айқындылығын, эмоционалды бояуын және құрылымдық ұйымшылдығын қамтамасыз етеді. Логопедияда сөйлеудің просодикалық жағының дамуы түзету жұмысының маңызды бөлігі болып табылады, әсіресе темп-ритм ұйымдастырудың бұзылуымен және сөйлеудің интонациялық мәнерлігі.

Психика дамуының тежелуі (ПДТ) - бұл баланың психикалық функциялары мен дағдыларының қалыптасуы мен дамуындағы бұзылыс, артта қалу және жалпы психикалық даму нормасынан немесе оның кез-келген жеке функцияларынан алшақтау.

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу - педагогтар мен мамандардың жүйелі ұйымдастырылған қызметі, оның барысында баланың мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес табысты оқуы мен дамуы үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалады.

Сараланған оқыту - оқыту білім алушылардың әртүрлі дайындық деңгейлері мен қажеттіліктеріне бейімделетін тәсіл.

Сөйлеу әрекеті - объективті мотивпен, фокуспен сипатталатын қызмет түрі бірнеше дәйекті кезеңдерден тұрады-бағдарлау, жоспарлау, сөйлеу жоспарын жүзеге асыру, бақылау (Л. С. Выготский);

Сөйлеудің жалпы дамымауы (СЖД) - қалыпты интеллект пен толық есту қабілеті бар балалардағы әртүрлі күрделі сөйлеу бұзылыстарында сөйлеудің барлық жақтарының (дыбыстық, лексикалық-грамматикалық, семантикалық) қалыптасуының бұзылуы. СЖД бар балаларға қозғалыстарды үйлестірудің жеткіліксіз дамуы тән; жалпы, нәзік және сөйлеу моторикасы.

Сөйлеудің коммуникативті функциясы - басқа ақпаратты хабарлау немесе оларды әрекетке шақыру үшін сөйлеуді қолдану. Хабарламаны беру кезінде сөйлеудің меңзеу немесе индикативті қызметі ретінде белгіленетін қандай да бір объектінің көрсеткіші пайда болады;

Фонематикалық жүйе - бұл тілдің фонемалық жүйесі, онда әр бірлік

мағыналық-айрықша белгілердің белгілі бір жиынтығымен сипатталады. Орыс тілінде бұл белгілер қаттылық немесе жұмсақтық, дауыстылық немесе саңырау, қалыптасу тәсілі, қалыптасу орны, таңдай пердесінің қатысуы болып табылады.

3 бөлім. Бағдарламаның тақырыбы

Дыбысты айтуды түзету саласындағы педагогтар мен логопедтердің кәсіби дамуы білім беру мазмұнын жаңарту, оқу процесінің инклюзивтілігі мен даралануына баса назар аудару жағдайында ерекше маңызға ие болады. Мамандардан жаңа құзыреттіліктерді, икемділікті және заманауи әдістерді меңгеруді талап ететін жеке білім беру бағытын (ЖББ) ескере отырып, тиімді логопедиялық көмекті құру тақырыбы ерекше өзекті болып табылады.

1. Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беру және білім беру мазмұнын жаңғырту саласындағы мемлекеттік саясатын іске асыру жағдайында (МЖМБС, ҚР БҒМ №595 бұйрығы және т.б.) баланың объективті диагностикасына, психологиялық-педагогикалық ерекшеліктеріне және ЖББ қағидаттарына сүйене отырып, логопедиялық жұмысты жеке құруға қабілетті мамандарды кәсіби даярлау қажеттілігі артады.

2. Халықаралық тәжірибеде ерте араласуға, түзету стратегияларын дараландыруға және логопедияда денеге бағытталған, нейропсихологиялық және цифрлық технологияларды қолдануға көбірек көңіл бөлінеді. Бағдарлама дыбыстарды қою мен автоматтандырудың заманауи әдістерін, просодикамен және баланың эмоционалды мотивациясымен жұмыс істеуді біріктіре отырып, осы әлемдік трендтерді ескереді.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі:

- Бағдарлама логопедияны нейропсихологиялық тәсілдермен, денеге бағытталған тәжірибелермен және просодикалық әдістермен интеграциялау принципі негізінде әзірленген, бұл маманның құралдар жинағын едәуір кеңейтуге мүмкіндік береді.

- Тек дыбыстарды қоюға бағытталған дәстүрлі курстардан айырмашылығы, бағдарлама диагностика мен қойылымнан бастап автоматтандыруға, просодикаға және баланы ЖББ-мен сүйемелдеуге дейінгі толық циклды қамтиды.

- Инклюзивті білім берудің өзекті мәнмәтіні, сондай-ақ бейімделген әдістерді қолдануды және ата-аналармен өзара іс-әрекетпен қатар, мүмкіндігі шектеулі және АСД бар балалармен жұмыс істеу ерекшелігі ескеріледі.

- Бағдарламаға заманауи цифрлық және ойын әдістері, сондай-ақ икемді және ынталандырушы түзету ортасының талаптарына жауап беретін денеге бағытталған технологиялар біріктірілген.

- Тғындаушылар логопедиялық процесте баланы сүйемелдеудің практикалық-бағдарланған және ғылыми негізделген әдістерін оның жеке даму траекториясына баса назар аудара отырып игеруге мүмкіндік алады.

4 бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты педагогтардың, тәрбиешілер мен логопедтердің балалардың дыбыстарды айтуын түзетуді тиімді ұйымдастыру және іске асыру саласындағы кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру және дамыту болып табылады, логопедиялық әсер етудің заманауи тәсілдері мен әдістемелері негізінде жас, психофизиологиялық және сөйлеу ерекшеліктерін ескере отырып, жеке бағыт шеңберінде қойылымнан автоматтандыруға көшуге баса назар аударылады.

Бағдарламаның міндеттері:

1. Логопедиялық процестің әртүрлі кезеңдерінде дыбысты айтуды түзетудің заманауи ғылыми-әдістемелік тәсілдерін зерттеу.
2. Сүйемелдеудің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дыбыстарды қою және автоматтандыру технологиялары мен әдістерін меңгеру
3. Сөйлеу дамуының деңгейін диагностикалау және логопедиялық қорытындыларды құру дағдыларын дамыту
4. Логокоррекциялық жұмысқа мотивация, ойын және эмоционалды қауіпсіз ортаны қосу әдістерімен таныстыру.
5. Мүгедектіктің ерекшелігін және фонетикалық-фонематикалық жүйенің қалыптасу деңгейін ескере отырып, жеке логопедиялық бағыттарды әзірлеу дағдыларын қалыптастыру
6. Бағдарлама тыңдаушылары арасында тәжірибе алмасу және кәсіби қиындықтарды рефлексиялау мүмкіндігін қамтамасыз ету.

Күтілетін нәтижелер:

Курс соңында тыңдаушылар:

1. Дыбысты айтуды түзетудің заманауи тәсілдерін, соның ішінде автоматтандыру кезеңдері мен алгоритмдерін біледі.
2. Сөйлеу бұзылыстарына логопедиялық диагностика жүргізе алады және түзету жұмыстарының жеке бағыттарын жасай алады.
3. Баланың нақты сөйлеу және жас ерекшеліктеріне бейімделген дыбыстарды тиімді қою және автоматтандыру әдістері мен тәсілдерін меңгереді.
4. Баланың сөйлеу әрекетіне деген ынтасын арттыру үшін ойын, визуалды және сандық құралдарды қолдануға қабілетті.
5. Дыбыстық айтылуы бұзылған балаларға арналған жеке білім беру бағыттарын жобалауға және іске асыруға дайындығын арттырады.
6. Инклюзивті және арнайы білім беру жағдайында кәсіби өзін-өзі тану деңгейін және балалармен жұмыс істеуге дайындығын арттырады.
7. Түзету жұмыстарын қолдау үшін серіктестік құра отырып, ата-аналармен тиімді қарым-қатынас жасай алады.
8. Инклюзивті ортада білім алушылардың білім беру нәтижелерін бағалау мен мониторинг жүргізе алады, бұл әрбір білім алушының қажеттіліктеріне қарай оқыту тәсілдерін бейімдеуге мүмкіндік береді.

9. Пәнаралық өзара әрекеттестік тәсілдерін және этикалық-деонтологиялық нормаларды меңгереді.

5 бөлім. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның мазмұны тыңдаушының белгіленген мақсат пен міндеттерге сәйкес келетін кәсіптік білімін, іскерлігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін 5 модульді меңгеруді қарастырады:

Модуль 1. Логопедиялық практиканың заманауи тәсілдері мен нормативтік базасы

Модуль дыбысты айтуды түзетудің заманауи ғылыми және әдіснамалық тәсілдерін талдауға арналған. Онда логопедиялық қызметті реттейтін халықаралық және қазақстандық нормативтік-құқықтық құжаттар, сондай-ақ инклюзивті және дараланған білім беру трендтері қарастырылады.

1 бөлім. Логопедиялық көмекті реттейтін ҚР нормативтік-құқықтық базасы.

Негізгі нормативтік құжаттар: «Білім туралы» ҚР Заңы, «Бала құқықтары туралы» конвенция, «Мүгедектердің құқықтары туралы» конвенция, ҚР БҒМ № 595 бұйрығы, МЖМБС, білім беру ұйымдарындағы логопедиялық қызметті регламенттейтін үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары зерделенеді.

2 бөлім. Сөйлеу бұзылыстарын түзетудің халықаралық және ұлттық тәсілдері.

Логопедияның қазіргі әлемдік тенденциялары, соның ішінде био-психоәлеуметтік тәсіл (БПТ), инклюзивті білім беру идеялары, отбасылық-орталықтандырылған және нейропсихологиялық тәсілдер зерттелуде. Әр түрлі елдердегі (АҚШ, Еуропа, Азия) логопедия модельдері және олардың Қазақстан тәжірибесінде қолданылуы талданады.

3 бөлім. Логопедиялық практикадағы жеке білім беру бағыты (ЖББ).

ЖББ ұғымы, оның құрылымы, мақсаттары мен принциптері талданады. Логопедиялық практикада ЖББ құруға назар аударылады: мақсаттар, міндеттер қою, дыбыстық айтылуы бұзылған баланы сүйемелдеудің мазмұны мен формаларын таңдау.

Күтілетін нәтижелер:

- Тыңдаушылар ҚР қолданыстағы нормативтік базасын және логопедия саласындағы халықаралық ұсыныстарды біледі.
- Түзету бағытын әзірлеу кезінде жеке тәсілдің маңыздылығын түсіну.
- Құқықтық және ғылыми негіздерге сүйене отырып, логопедиялық жағдайды талдай алады.

Модуль 2. Логопедиялық бағыттың диагностикасы, жіктелуі және құрылымы

Модуль балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дыбыстық айтылу бұзылыстарының кешенді диагностикасын жүргізу және сөйлеу

бұзылыстарын жіктеу бойынша кәсіби дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. Логопедиялық қорытынды мен логопедиялық бағытты құру кезеңдері де ашылады.

1 бөлім. Логопедиялық диагностиканың заманауи әдістері.

Бастапқы және терең диагностика әдістері зерттеледі: сөйлеу карталары, сөйлеуді байқап білу, логопедиялық бақылау, дыбыстың айтылуы мен фонематикалық қабылдауды талдау. Топтық және жеке жұмыста скрининг және бақылау әдістері талданады.

2 бөлім. Дыбысты айтудың бұзылуының жіктелуі.

Дыбыстық айтылу бұзылыстарының жіктелуі (дислалия, ринология, дизартрия, апраксия), олардың клиникалық және педагогикалық ерекшеліктері, сондай-ақ себептері, формалары мен ауырлық дәрежесі зерттеледі.

3 бөлім. Логопедиялық қорытынды мен түзету бағытын әзірлеу

Тыңдаушылар логопедиялық қорытынды жасауды үйренеді, оның негізінде түзетудің жеке бағыты әзірленеді: түзету жұмысының мақсаттары, міндеттері, кезеңдері, мерзімдері мен күтілетін нәтижелері.

Күтілетін нәтижелер:

- Тыңдаушылар логопедиялық диагностика және дыбыстық айтылу бұзылыстарын жіктеу негіздерін меңгереді
- Фонетикалық-фонематикалық процестердің қалыптасу деңгейін анықтай алады.
- Олар логопедиялық қорытынды жасай алады және түзету бағытын құра алады.

Модуль 3. Дыбыстарды қою және автоматтандыру кезеңі: әдістер мен техникалар

Модуль сөйлеу әрекетіндегі дыбыстарды қою, автоматтандыру және саралау тәжірибесіне арналған. Онда әдістемелік тәсілдер, сөйлеу және артикуляциялық жаттығулар, сондай-ақ логопедиялық жұмыстың тиімділігін арттыруға бағытталған ойын технологиялары қарастырылады.

1 бөлім. Дыбыстарды қою әдістемесі.

Әр түрлі бұзылыстар үшін дыбыстарды қою әдістері қарастырылады. Келесі кезеңдер оқытылады: дайындық, мотивациялық, артикуляциялық. Артикуляциялық гимнастикаға, тірек схемаларына, зондтық терапияға және визуалды тіректерге ерекше назар аударылады.

2 бөлім. Дыбыстарды автоматтандыру және саралау әдістері.

Мынадай дыбыстарды автоматтандыру кезеңдері зерттеледі: буындарда, сөздерде, сөз тіркестерінде, біртұтас сөйлеу. Ұқсас дыбыстарды саралау және дыбысты тәуелсіз сөйлеуге қосу әдістері қарастырылады. Дыбысты бекіту үшін ойын және сөйлеу жаттығулары игеріледі.

3 бөлім. Логопедиялық практикадағы ойын және цифрлық технологиялар.

Ойын арқылы мотивацияны арттыру, карталарды, сандық қосымшаларды, интерактивті платформаларды пайдалану тәсілдері талданады. Логопедиялық

сабақтарды геймификациялау және жағымды сөйлеу ортасын құру әдістері игерілуде.

-

Күтілетін нәтижелер:

- Тыңдаушылар дыбыстарды қою және автоматтандыру әдістерін таңдай және қолдана алады.
- Жаттығуларды баланың жеке ерекшеліктеріне бейімдей алады.
- Түзету жұмыстарына ойын формалары мен визуалды құралдарды қалай қосу керектігін меңгереді.

Модуль 4. Просодика, дене қызметі техникасы және денсаулық мүмкіндігі шектеулі және аутизм спектрінің бұзылуы бар балалармен жұмыс

Модуль сөйлеудің просодикалық компоненттерінің, логопедиядағы денеге бағытталған тәсілдердің және мүгедек балалармен, соның ішінде аутизм спектрінің бұзылуымен (АСБ) жұмыс істеу ерекшеліктерінің маңыздылығын ашады.

1 бөлім. Сөйлеудің просодикалық жағының дамуы.

Мәнерлі сөйлеуді дамытудағы интонацияның, ритмнің, қарқынның, стресстің рөлі зерттеледі. Дизартрия, алалия, ринология кезінде просодикалық компоненттерді түзету әдістері қарастырылады. Тыныс алу, ритм және мәнерлі оқу жаттығулары қолданылады.

2 бөлім. Денеге бағытталған және нейропсихологиялық әдістер.

Логоритмика, саусақ және тыныс алу ойындары, нейро-жаттығулар, сөйлеу моторикасын, есту қабілетін және жарты шар аралық өзара әрекеттесуді ынталандыруға бағытталған дене белсенділігі әдістері зерттелуде.

3 бөлім. Мүмкіндігі шектеулі және АСБ бар балалармен түзету жұмыстарының ерекшеліктері.

Мүмкіндігі шектеулі және АСБ бар балалардың сөйлеу дамуы мен мінез-құлқының ерекшеліктері қарастырылады. Өзара әрекеттесудің бейімделген формалары, ынталандыру жүйесі, визуалды кесте, балама байланыс меңгеріледі.

Күтілетін нәтижелер:

- Тыңдаушылар просодиканы дамыту және дене қозғалысының тәжірибесін енгізу әдістерін меңгереді.
- АСД және мүмкіндігі шектеулі балалармен логопедиялық жұмыстың ерекшеліктерін біледі.
- Түзету технологияларын осындай балалардың қажеттіліктеріне бейімдей алады.

Модуль 5. Құжаттама, сүйемелдеу және қорытынды аттестаттау

Модуль логопедиялық құжаттаманы рәсімдеу, жеке маршрутты жүргізу, динамиканы бекіту және түзету жұмыстарының тиімділігіне қорытынды бақылау жүргізу ережелерін игеруге бағытталған.

1 бөлім. Логопедиялық құжаттаманың негізгі түрлері.

Құжаттама нысандары зерттеледі: логопедиялық карта, сабақ хаттамалары, ЖББ, жеке жұмыс жоспары. Мектепке дейінгі, арнаулы және жалпы білім беретін ұйымдарда құжаттаманы толтыруға қойылатын талаптар қаралады.

2 бөлім. Даму динамикасын бақылау және бекіту.

Тыңдаушылар логопедиялық жұмыстың тиімділігін бағалау әдістерін үйренеді: сөйлеу тілімдері, динамикалық карталар, білім беру ортасындағы бақылау. Түзету кезеңдері бойынша прогності бақылау схемаларын жасау.

3 бөлім. Қорытынды диагностика, ата-аналармен өзара әрекеттесу және сүйемелдеу.

Бөлім логопедиялық түзету нәтижелерін кешенді бағалауға, қорытындыны рәсімдеуге және ұсыныстар дайындауға арналған. Ата-аналармен өзара әрекеттестік ұйымдастыруға ерекше назар аударылады: консультациялар өткізу, ЖББ-ның мақсаттары мен кезеңдерін түсіндіру, ата-аналарды үйдегі логопедиялық практикаға қызметке қосу. Сондай-ақ, түзету курсы аяқталғаннан кейін ата-аналардың қатысуын тіркеу және сүйемелдеу нысандары қарастырылады.

Күтілетін нәтижелер:

- Тыңдаушылар құжаттаманы, оның ішінде ЖОМ мен сөйлеу қорытындыларын сауатты рәсімдей алады.
- Логопедиялық жұмыстың нәтижелеріне аралық және қорытынды талдау жүргізуге қабілетті.
- Баланың сөйлеу дамуының динамикасын бақылау және бағалау әдістерін меңгеру.
- Ата-аналармен өзара әрекеттесуді ұйымдастыруға қабілетті: кеңес беру, үй жұмыстарына ұсыныстар беру, отбасын түзету процесіне қосу.
- Логопедиялық жұмыстың әртүрлі кезеңдерінде, соның ішінде посткоррекциялық кезеңде баланы және оның отбасын ертіп жүруге дайын.

Бағдарламаның тақырыптық оқу жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Теориялық сабақтар	Практикалық жұмыс	Барлығы
---	-------------------	--------------------	-------------------	---------

1	2	3	4	5
Модуль 1. Логопедиялық практиканың заманауи тәсілдері мен нормативтік базасы				
1.1	Логопедиялық көмекті реттейтін ҚР нормативтік-құқықтық базасы	2	-	2
1.2	Сөйлеу бұзылыстарын түзетудің халықаралық және ұлттық тәсілдері	3	2	5
1.3	Логопедиялық практикадағы жеке білім беру бағыты (ЖББ)	3	2	5
Барлығы:		12		
Модуль 2. Логопедиялық маршруттың диагностикасы, жіктелуі және құрылымы				
2.1	Логопедиялық диагностиканың заманауи әдістері	3	3	6
2.2	Дыбысты айтудың бұзылуының жіктелуі	2	2	4
2.3	Логопедиялық қорытынды мен түзету бағытын әзірлеу	3	3	6
Барлығы:		16		
Модуль 3. Дыбыстарды қою және автоматтандыру кезеңі: әдістер мен техникалар				
3.1	Дыбыстарды қою әдістемесі	3	3	6
3.2	Дыбыстарды автоматтандыру және саралау әдістері	3	2	5
3.3	Логопедиялық практикадағы ойын және цифрлық технологиялар	3	2	5
Барлығы:		16		
Модуль 4. Просодика, дене қызметі техникасы және денсаулық мүмкіндігі шектеулі және аутизм спектрінің бұзылуы бар балалармен жұмыс				
4.1	Сөйлеудің просодикалық жағының дамуы	3	3	6
4.2	Денеге бағытталған және нейропсихологиялық әдістер	3	2	5
4.3	Денсаулық мүмкіндігі шектеулі және аутизм спектрінің бұзылуымен бар балалармен түзету жұмыстарының ерекшеліктері	3	2	5
Барлығы:		16		
Модуль 5. Құжаттама, сүйемелдеу және қорытынды аттестаттау				
5.1	Логопедиялық құжаттаманың негізгі түрлері	3	2	5
5.2	Даму динамикасын бақылау және бекіту	3	2	5
5.3	Қорытынды диагностика, ата-аналармен өзара әрекеттестік және сүйемелдеу.	3	3	6
5.5	Қорытынды тестілеу. Жобаларды қорғау	4	-	4
Барлығы:		20		
Жиынтығы:		80		

6 бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Тыңдаушылардың біліктілігін арттыру бағдарламасын әзірлеу үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына және нормативтік-құқықтық актілерге талдау жүргізілді, сауалнама арқылы тыңдаушылардың кәсіби даму қажеттіліктеріне талдау анықталды.

Оқыту логопедиялық әдістемелерді практикалық игеру, жеке маршруттарды модельдеу, сөйлеу карталарын талдау және түзету жоспарларын құру арқылы кәсіби құзыреттіліктерді дамытуға бағытталған.

Дәрістер мен теориялық блоктар (жеке немесе онлайн),

Практикалық және мастер-класстар (оның ішінде дыбыстарды қою және автоматтандыру техникасын көрсете отырып), бейне талдау және кейс-талдау, семинарлар мен топтық талқылаулар, дидактикалық және әдістемелік материалдармен өзіндік жұмыс.

Оқу процесінің күндізгі және қашықтықтан оқыту форматы оқытудың белсенді және интерактивті әдістерін қамтиды: интерактивті презентациялар, мастер-класстар, топтық талқылау, жобалық оқыту.

Тыңдаушылар үлестірме материалдармен, схемалармен, чек-парақтармен, сөйлеу карталарының шаблондарымен, бейнематериалдармен және ұсынылған әдебиеттер тізімімен қамтамасыз етіледі. Қашықтықтан форматталған жағдайда электрондық білім беру платформасына (логин және пароль бойынша) қол жеткізу ұсынылады.

Тыңдаушыларға өткен материалды зерделеу және бекіту үшін курс материалдары ұсынылады. Ересектер аудиторияның ерекшелігін ескере отырып, тыңдаушыларға оқу барысында логикалық қорытынды жасауға, мазмұнды өз тәжірибесіне бейімдеуге және практикалық сабақтар мен аудиториядан тыс өзіндік жұмыс жағдайында алған дағдыларын сынақтан өткізуге мүмкіндік беріледі.

Оқыту форматы: офлайн, онлайн.

Сағат саны: 80 сағат

Оқыту тілі: қазақ, орыс.

7 бөлім. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың мынадай құрылымын қамтиды:

1) дәріс кешені:

- дәріс тезистері
- иллюстрациялық материал
- әдебиет
- бақылау сұрақтары (кері байланыс).

2) практикалық сабақтар:

- мақсат
- оқыту міндеттері

- тақырыптың негізгі сұрақтары
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі нысандары/әдістері/технологиялары.
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері
 - әдебиет
 - бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).
- 3) өзіндік жұмыс:
 - мақсат
 - тапсырмалар
 - орындау/ бағалау нысаны (реферат, презентация, тапсырмалар, тесттер, Алгоритмдер құрастыру, жобалар жазу).
 - Өзіндік жұмысты орындау критерийлері (тапсырманы орындауға қойылатын талаптар)
 - тапсыру мерзімі
 - әдебиет
 - бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

8 бөлім. Оқу нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жобаны қорғау, өзіндік жұмыс, тестілеу нысанында жүргізіледі (*1-қосымша*).

Жобаны қорғау 4-5 тыңдаушыдан тұратын топтық жұмыс түрінде өтеді. Әр топ өз жобасын дайындайды.

Өзіндік жұмыс барысында тыңдаушылар қызметті жоспарлауды, ұйымдастыруды және талдауды көздейтін жеке тапсырманы орындайды.

Қорытынды тестілеу біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптарды қамтиды. Қорытынды тестілеу үшін ең жоғары балл-100 балл, ең аз -50 балл. 50 және одан көп балл алған тыңдаушыға сертификат беріледі. Әйтпесе, біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама беріледі.

Сертификат алмаған тыңдаушылардың мынадай мүмкіндігі бар:

- 1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;
- 2) тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде дәлелді себептермен бір ағыннан екінші ағынға ауыстыруға құқылы.

4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен үзілген курсты аяқтауға құқылы.

9 бөлім. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Инклюзия саласындағы педагогтің кәсіби дамуы курстан кейінгі қолдаудың әртүрлі форматтарын, формалары мен әдістерін қамтиды. Міне, олардың кейбіреулері:

Курстан кейінгі сүйемелдеу форматтары:

1. **Онлайн платформалар:** әрі қарай оқу үшін вебинарлар мен онлайн курстарды пайдалану.

2. **Жеке тәлімгерлік:** жеке қолдау үшін тәжірибелі әріптестермен немесе тәлімгерлермен жұмыс.

3. **Топтық семинарлар:** тәжірибе алмасу және практикалық мәселелерді талқылау үшін кездесулер өткізу.

Курстан кейінгі сүйемелдеу формалары:

1. **Коучинг:** жеке стратегиялар мен мақсаттарды әзірлеу үшін коучпен жеке кездесу.

2. **Мастер-класстар:** педагогтар жаңа әдістер мен тәсілдерді пысықтай алатын практикалық сабақтар.

3. **Желілік қауымдастықтар:** ресурстар мен тәжірибе алмасу үшін кәсіби қауымдастықтар құру.

Курстан кейінгі сүйемелдеу әдістері:

1. **Рефлексия:** өз тәжірибеңізді талдау және әріптестеріңізден кері байланыс алу.

2. **Жобалық қызмет:** инклюзивті білім беруге бағытталған бірлескен жобаларды іске асыру.

3. **Кейс-әдіс:** нақты жағдайларды зерттеу және ұжымдық талқылауға негізделген шешімдерді әзірлеу.

Бұл элементтер педагогтерге жаңа білімді игеріп қана қоймай, оларды тәжірибеге енгізуге көмектеседі, бұл инклюзивті білім беру ортасын құруға ықпал етеді.

10 бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер тізімі:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (2024 жылғы 16 маусымдағы жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).

2. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2021 жылғы 26 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңын іске асыру жөніндегі шаралар туралы. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің 2021 жылғы 17 қарашадағы № 184-ө өкімі.

3. «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 9 наурызда № 13420 болып тіркелді.

4. «Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы». Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы №345-II Заңы.

5. «Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы». ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы (01.09.2020 ж. өзгерістер мен толықтырулармен).

6. «Қазақстан Республикасында 2025 – 2030 жылдарға арналған инклюзивті саясат тұжырымдамасын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 30 желтоқсандағы № 1143 Қаулысы.

7. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі қызметінің қағидаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2025 жылғы 30 сәуірде № 36047 болып тіркелді.

8. «Бастауыш білім беру МЖМБС» (ҚР Білім Министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 Бұйрығы).

9. «Жалпы білім беретін ұйымдарға арналған таңдау және факультативтер бойынша жалпы білім беретін пәндер, курстар бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 20 қыркүйектегі № 469 бұйрығына өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы.

10. Ващенко Ю. А., Крылова Е. В. «Дизартриясы жойылған егде жастағы мектеп жасына дейінгі балаларда дыбысты айтудың бұзылуын түзетуге бағытталған заманауи логопедиялық технологияларға шолу», 2023 ж. - дыбысты қою мен автоматтандырудың жаңа технологияларын талдау.

11. Крылова Е. В., Малинкина Е. А. «Психикалық дамуы тежелген мектеп жасына дейінгі балалардың дыбыстық айтылу бұзылыстарын түзету бойынша логопедиялық жұмыстың ерекшеліктері», 2022 - түзетудің жеке әдістемесін зерттеу

12. Никифорова Л. В., Черкашина А. В. «Сөйлеудің фонетикалық — фонематикалық дамымауы бар егде жастағы мектеп жасына дейінгі балаларда дыбысты айтудың бұзылуын түзету», 2021 - автоматтандыруды нақтылаудың өзекті тәсілдері.

13. Каверова Э.А. «Дидактикалық ойындарды қолдана отырып, СЖД бар балалардағы дыбыстық айтылымды түзету», 2022 ж. — жеке бағыттағы ойын технологиялары.

14. Киреева О. Н. «Дыбысты қою және автоматтандыру бойынша сабақ жоспарлары», 2021 ж. — орнатудан автоматтандыруға дейінгі сабақтардың дайын бағыттары.

15. Баряева Л. Б., Лейзерова Д. Л. «Логопедиялық диагностика және ауызша және вербалды емес сөйлеуді оқыту бойынша әдістемелік ұсыныстар», 2022 ж. - жеке бағыттарға арналған диагностика әдістемесі

16. Филенкова, С. А. «Бастауыш сынып оқушыларының жазбаша тілінің бұзылуы» / С. А. Филенкова. - Мәтін: тікелей // Жас ғалым. — 2019. — № 39 (277). — 272-274 ББ. — URL: <https://moluch.ru/archive/277/62555/> (өтініш берген күні: 28.15.2025) .

17. Тлеубердиева Ж. А., 2021 ж. «Қазақстандағы инклюзивті білім: сын-тегеуріндер мен перспективалар».

18. Туктагулова Л. Е. «Нашар еститін бастауыш сынып оқушыларында дыбысты айтуды қалыптастыру бойынша түзету логопедиялық жұмыстың

ерекшеліктері». Павлодар, 2020 - сөйлеу ақауларын диагностикалау мен түзетудің аймақтық тәжірибесі.

19. Хоменко А. А., Брызгалова Ю. В., Панкова Г. Н. «Қашықтықтан логопедиялық сабақтарда дыбысты айтуды түзету әдістері», 2021 ж. - онлайн форматтағы практикалық ұсыныстар мен жеке бағыттар.

20. Карасова Е. А. «Логоритмика құралдарымен минималды дизартриялық бұзылулары бар мектеп жасына дейінгі ересек жастағы дыбыстың айтылуын түзету», 2020 — дыбыстарды қою мен автоматтандыруда ритм әдістерді қолдану.

Қосымша әдебиеттер тізімі:

1. Баряева Л. Б., Лейзерова Д. Л. — подробное пособие для постановки и автоматизации, 2022 г.

2. Коноваленко В. В., Коноваленко С. В. «Коррекция произношения звуков Н, Т, Д...», 2022 г. — дидактические материалы по отдельным звукам.

3. Антропова Т. А., Мареева Г. А. «Игровые упражнения для детей 5-7 лет с ОВЗ», 2023 — материал по игровым упражнениям при автоматизации.

4. Чернякова В. Н. «Игровые технологии в формировании звукопроизношения у детей 4-7 лет», 2023 г. — игровая методика звукопостановки.

5. Даналов и Федорова «Дистанционные логопедические занятия: методы постановки звуков в онлайн-формате», 2021 г. — адаптация коррекции под телелогопедию.

6. Сулейменова А.С. «Инклюзивное образование: теория и практика», 2019 г.

7. Нурмухамбетова М.К. «Педагогика инклюзии: подходы и технологии» 2020 г.

8. Шашкина Г. Р. «Логопедическая ритмика для дошкольников с нарушениями речи» — учебное пособие (Москва, 2-е изд. 2021)

9. Соловьева Л. Г., Градова Г. Н. «Логопедия: учебник и практикум для вузов» — системная подача методик постановки и автоматизации (2-е изд., 2021).

10. Щендрыгина О. Е. и др. «Автоматизация звуков с использованием мнемотехники», 2020 г. — практика мнемотехник при закреплении постановленных звуков.

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Өзіндік жұмысты бағалау критерийлері:

Курстың даму деңгейін анықтау үшін келесі параметрлер қолданылады:

- 1) оқытылатын модуль бойынша оқу материалының мазмұнын игеру;
- 2) зерттелетін материалды практикалық қолдану;
- 3) ақпаратты талдау және синтездеу;
- 5) қорытынды жасай білу.

Тыңдаушылардың өзіндік жұмысты орындау бойынша білімдерін бағалау балдарды бес балдық жүйеге ауыстыру арқылы жүзеге асырылады:

- 1) «Өте жақсы»: 9-10 балл (85-100%);
- 2) «Жақсы»: 7-8 балл (75-84%);
- 3) «Қанағаттанарлық»: 5-6 балл (50 - 74%).

Жобаны бағалау критерийлері

	Критерии	Балл	Пікірлер
1	Жобаның тақырыбын, мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдау		
2	Зерттеу мәселесін тұжырымдау		
3	Қойылған проблемалардың, мақсаттар мен міндеттердің сәйкестігі жоба тақырыбы		
4	Жобада инновациялық тәсілдерді қолдану, жаңалық		
5	Жобаны іске асыру кезеңдерінің құрылымдылығы логика, жүйелілік, толықтық		
6	Жобаны іске асырудың перспективалылығы нәтижелерді тарату		
	Ұпай саны		

Жобалық жұмыстың презентациясын бағалау үшін келесі критерийлерге бөлінеді:

0 балл-іске асырылмаған;

1 балл – ішінара іске асырылды;

2 балл-толық іске асырылды.

Жоба бойынша ең жоғары балл саны-12 балл.

Жұмыс үшін балл сомаларын дәстүрлі бағалау нормаларына аударуды келесі схема бойынша жүзеге асыруды ұсынамыз:

«5» (өте жақсы) бағасы 11-12 балл сәйкес келеді.

«4» ұпайы (жақсы) 8-10 баллға сәйкес келеді.

«3» (қанағаттанарлық) 6-7 баллға сәйкес келеді.

Тестілеуді бағалау критерийлері

№	Модульдің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	Модуль 1. Логопедиялық практиканың заманауи тәсілдері мен нормативтік базасы	12	10
2.	Модуль 2. Логопедиялық маршруттың диагностикасы, жіктелуі және құрылымы	16	10
3.	Модуль 3. Дыбыстарды қою және	16	10

	автоматтандыру кезеңі: әдістер мен техникалар		
4	Модуль 4. Просодика, дене қызметі техникасы және денсаулық мүмкіндігі шектеулі және аутизм спектрінің бұзылуы бар балалармен жұмыс	16	10
5	Модуль 5. Құжаттама, сүйемелдеу және қорытынды аттестаттау	16	10
	Қорытынды тестілеу. Жобаларды қорғау	4	
	БАРЛЫҒЫ	80	50

Баллдарды бағаға ауыстыру шкаласы

баға	Орындалу шегі %	балл
5	85-100%	29-35
4	75-84%	23-28
3	50-74%	15-22
2	50% кем	20 баллдан төмен

